

Rosegarten

Das vierd Capitel sag

sich ein yede fraw/in/vor/vnd nach der geurt ha
vnd wie man ir in harter geburt zū hilff kon men

Bábák Magyarországon, falusi bábák szerepe

a XVIII. századtól a XX. század elejéig

Kónya Zsuzsanna

2024.05.24.

AKuFF online

A bábáság rétegződése

- **Alkalmi, bábát helyettesítő asszony**
 - segített a szüléseknél, a köldökzsinór elvágásában, a fürdetésben, az anya elrendezésében
- **Parasztbába, kontárbába**
 - sok tapasztalat, kevés elméleti tudás
 - a közösség nyilvános választása alapján lettek bábák,
 - hivatali képzés, engedély nélkül működtek
- **Cédulás bába**
 - 8–10 napos tanfolyam – gyakorlati oktatást kaptak a megyei bábáktól
 - szülésznői gyakorlatot folytathattak lakóhelyükön vagy ott, ahol nem volt okleveles bába
 - engedély mellé némi felszerelést is kaptak
- **Másodrendű bába**
 - bábaképző intézetek egy részében 6-8 hetes képzés után kapott működési engedélyt
- **Segédbába**
 - engedéllyel rendelkező bába segédje, csak kiegészítő munkát (mosás, takarítás) végezhetett
- **Okleveles bába**
 - elméleti és gyakorlati tudásuk magas szintű
 - egyetemi tanintézetben, orvosi kar előtt vizsgáztak
 - a falusi bábák képzése, ellenőrzése

A bába tevékenységi köre

- terhességgel kapcsolatos feladatokat
- normális szülés levezetése
 - a szülés megkönnyítésére különböző receptek
 - az érvágás mint a szülést megkönnyítő csodaszer
 - hasfal masszírozása - lepény távozását segítette (ez megengedett volt)
- a rendellenes szülés levezetése
 - a bábák tudatlansága főleg itt derült ki
 - oktatták a felismerését,
 - kötelességük nehéz szülés esetén orvost vagy sebészt hívni, végső esetben a megyei, járási okleveles szülésznőt
- ha a gyermek gyenge volt megkeresztelte az újszülöttet (szükségkeresztelés)

A bába tevékenységi köre

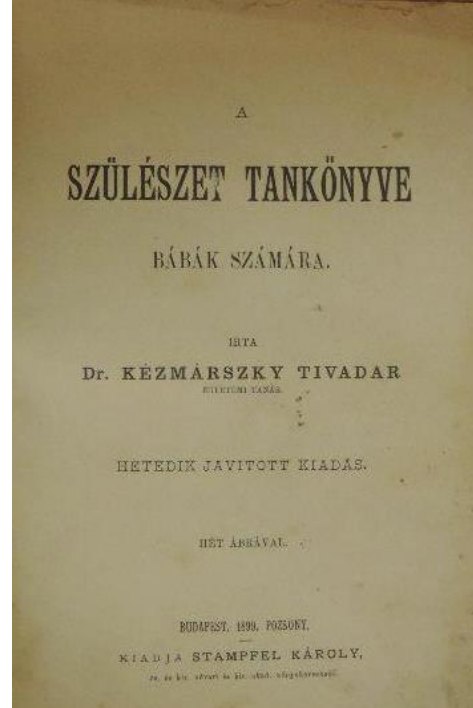
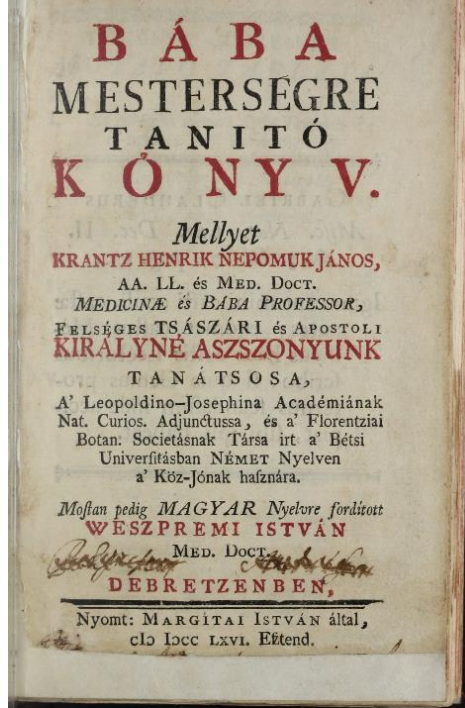
- a frissen szült asszony ellátása
- az újszülött ellátása
- feladatok az első szoptatás körül
- a gyermekágyas ellátása
- törvényszéki vizsgálatot végzett gyermekvesztési vagy más szexuális bűneseteknél
- avatás vagy egyházkelő - gyermekágy időszakának vége
- szerepük volt a születésszabályozásban is
- a bábák gyógyító tevékenysége - bár rendelet tiltotta!
(pl. meddőség, mellgyulladás, nemi betegségek gyógyítása)

A szüléshez kapcsolódó rítusok

- szülő asszony feje alá olvasó - szülési fájdalmak enyhítésére
- az **égiék jóindulatának megnyerése**: gyertyát égettek, olvasót, tömjént, fokhagymát tettek a párna alá, imádkoztak, a placenta eltemetése
- a szülés előtt **meggyóntak, imádkoztak**
- a **gyermekágy elkészítése** - szúnyoghálót, sátort az ágy fölé az ártó szemek, az ártó hatalmak ellen
- a baba a keresztelő előtt nem kerülhetett bölcsőbe, szintén az ártó szellemek miatt
- **újszülött testi tulajdonságaiból jósoltak**:
 - ha foggal született, azt mondták, tudós, garabonciás lesz,
 - ha burokban, akkor nem fogja a golyó,
 - ha hetediknek, akkor szerencsés lesz és hasznos, gyógyító a keze, az érintése.

A bábák konfliktushelyzetei

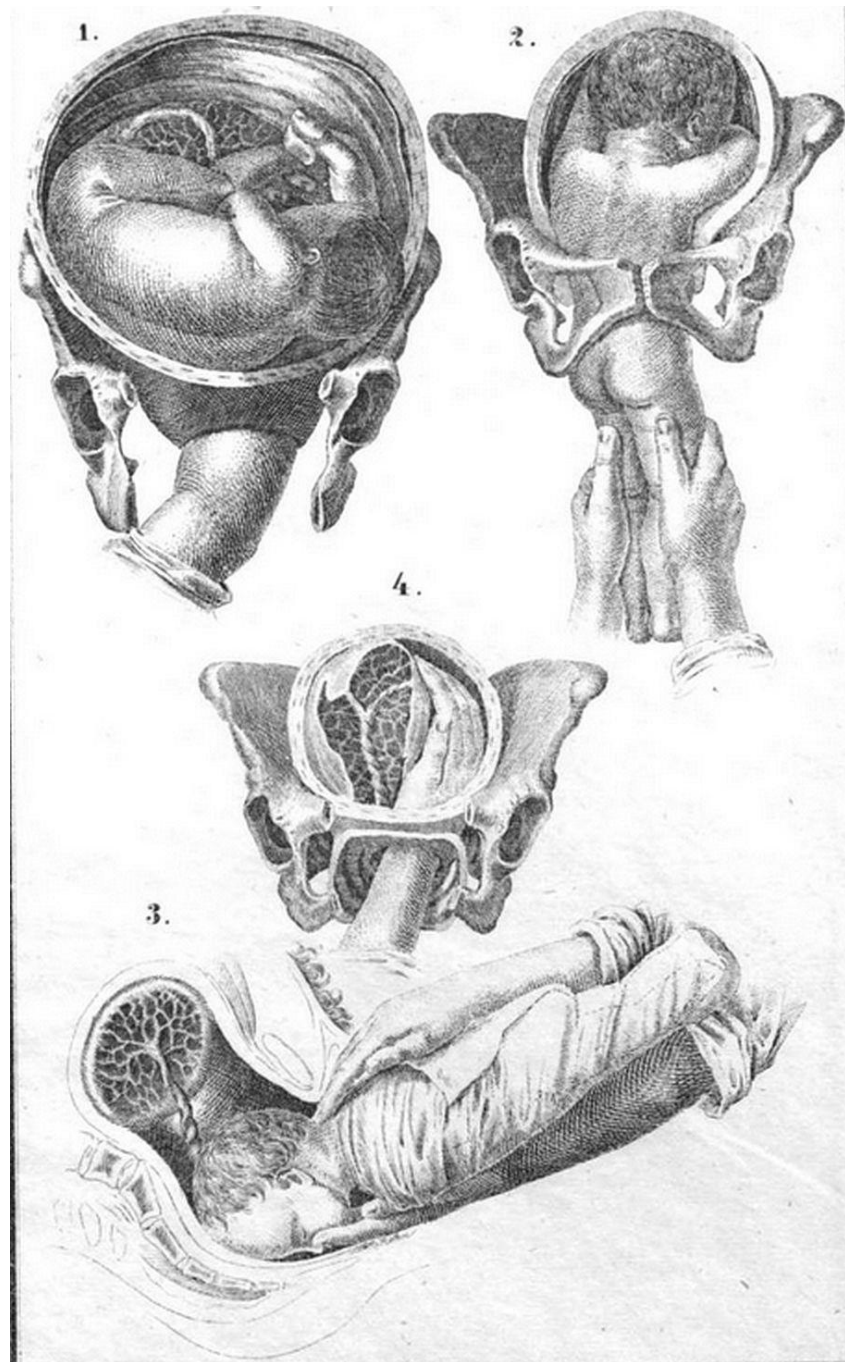
- boszorkányperek (társadalmi megbecsültség – boszorkányság vádja)
- szakmai érdekellentétek:
 - orvos, sebész, gyógyszerész - bába között
 - parasztbába - parasztbába között
 - parasztbába - tanult bába között (cédulás, okleveles, stb.)
 - cédulás bába - okleveles bába között
 - másodrendű képzésű bába - okleveles bába között
 - okleveles bába - okleveles bába között
 - bába - segédbába között
- keresztény egyházak által elvárt kötelezettségek – pl. izraelita bába:
 - szükségkeresztelést nem végezhetett
 - keresztelőre nem vihette a gyermeket
 - nem vehetett részt a szertartáson,
 - az anyát nem kísérhette el az avatásra

STEIDELE JÁNOS
A' BONTZOLÓ, BORBÉLY, ÉS BABA-
MESTERSEGEKNEK RENDKIVÜLL. - VALÓ
SZABADOS TANITOJA, AZ EGYBE KÖ-
TÖTT SZ. HÁROMSÁG, ÉS SPANYOL ISPO-
TÁLYOKNAK HELYBÉLI BORBÉLY-MES-
TERE ÁLTAL:
M E L L Y E T
A FELSŐ HATALMAS-
SÁGNAK

BÁBA TANKÖNYVEK

- G. Dombi Sámuel: Bábamesterség mely íratott kérdésekben és válaszokban Pozsony, 1772
- Steidele János: Magyar bábamesterség fordította: Szeli Károly Bécs, 1777
- Weszprémi István: Bábamesterségre tanító könyv, Debrecen, 1766
- Mocsy Károly: Bábamesterségneki eleji Pest, 1785
- Dr. Kézmárczky Tivadar: A szülészet tankönyve bábák számára, Budapest, 1876
- Dr. Reismann Adolf: Magyar bábakönyv, Budapest, 1932

BÁBÁSZATI KALAUZ.

**Kézikönyv
falusi bábák számára.**

37 képpel 8 táblán.

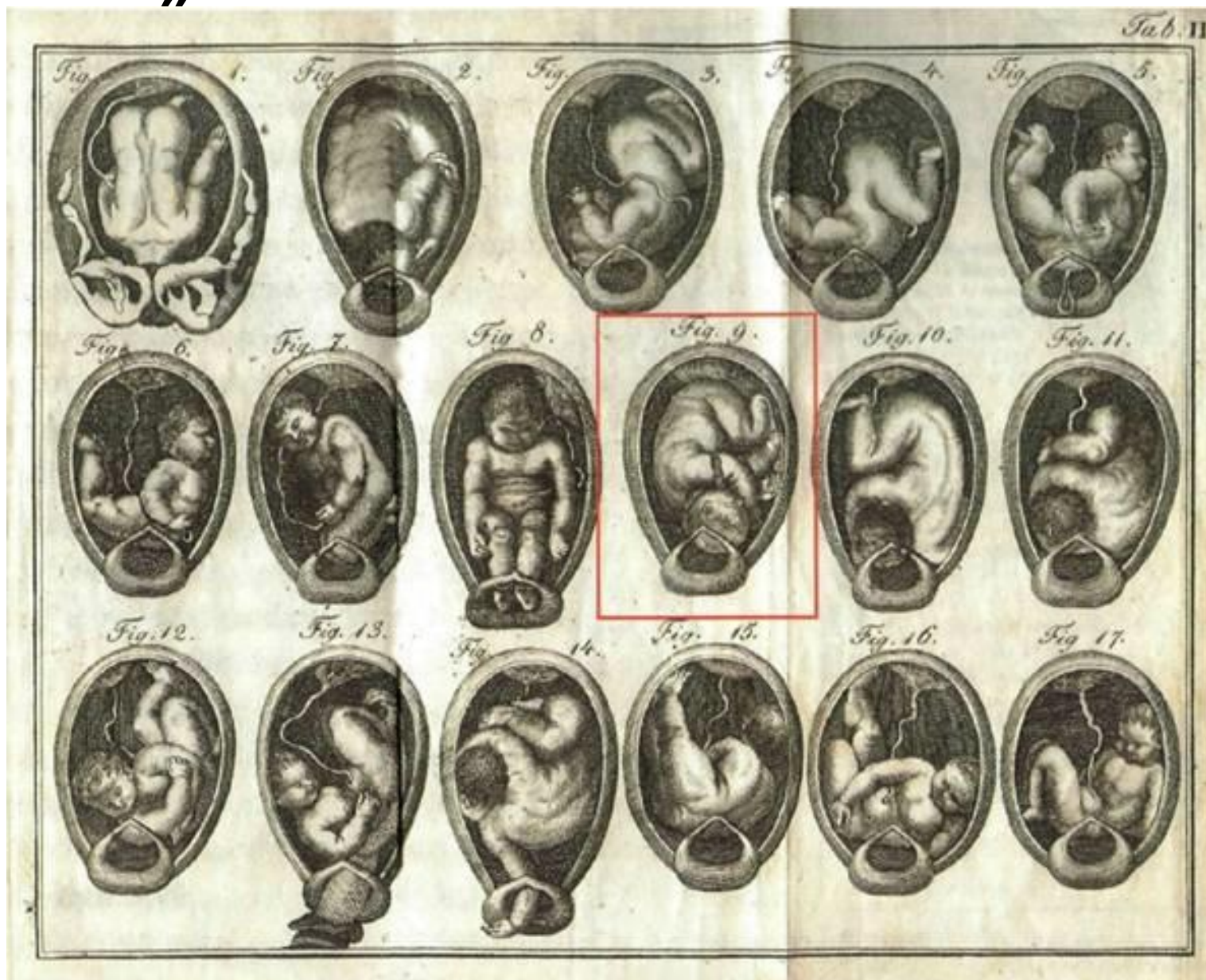
Szerkeztette
TORMAY KÁROLY,
T. N. Tolna megye r. Főorvosa.

A Szegzárdi Ferencz közkórház tulajdona.

1846.

**Illusztráció Tormay Károly falusi bábák számára írt
Bábászati kalauz című könyvéből (1846)**

„Nehéz szülés” ábrázolások

Forrás: Deáky Zita - Krász Lilla: Minden dolgok kezdete, a szülés kultúrtörténete Magyarországon (XVI-XX. század) Budapest, 2005.

Gyermekági láz

Utastvány

a pesti m. k. egyetemi, szülészeti kórodán tanuló és tanulónők részére, a gyermek ágyi-láz elhárítása végett.

A gyermek ágyi-láz legnagyobb részben akint származik, hogy tanuló és tanulónők szétbomlott állati anyaggal bemoesolt ujjal vizsgálják a szülönöket. Az ujjak ilyen bemoesolása történik, ha a vizsgálók rohadt hullával, bomlott állati anyagot termő gyerek-ágyasokkal foglalkoznak, vagy az orvos-sebészki kúteg, nő-gyógyászati kórodákon hason-terményű kóreseteket kezelnek.

Ennek következtében oly orvosok, kik hullával, vagy a fennemlített kóresetekkel foglalkoznak, a gyakorlati szülészetre fel nem vehetők, ilyenek p. o. a leiró és kór-boneztan segédei, a sebészeti kórodák és osztályok segéd-orvosai, a műtő növendékek stb.

A gyakorlati szülészet-tanuló és talnuónői kötelezetnek, minden vizsgálat előtt és után, kezeiket a szülteremben kihelyezett chlor-olvadékban addig mosni, míg azok sikamlóssá nem váltak.

A mosások nem kellő teljesítői a szülészeti tanfolyamról eltiltatnak.

Miután a szülészek és szülésznők magán-gyakorlataikban el nem kerülhetik, hogy bomlott anyagot szolgáltató betegekkel érintkezésbe ne jőjjenek, azért nekik szorosán javaltatik, hogy minden szül-vizsgálat előtt s után kezeiket chlor-olvadékban szorgosan megmossák, nehogy ennek elmulasztása által a gyermekági-láz kitörésére okot adjanak.

Pest, május 27-én, 1861.

Semmelweis Ignác,

egyetemi szülészeti tanár.

Pest, 1861. Fuchs Gustáv, un. Akad. nyomdász.

Semmelweis Ignác: Utastvány a pesti m. k. egyetemi szülészeti kórodán tanulók és tanulónők részére a gyermekági láz elhárítása végett
Pest, 1861. május 27.

„Mihez tartási rendszabályok a pesti királyi magyar tudomány-egyetem szülészeti klinikáján a gyakorlati szülészet tanulói és bábanövendékei részére, a gyermekági láz elhárítása végett,“

„Köteleztetnek a gyakorlati szülészeti tanfolyam tanulói és bábanövendékei, hogy minden egyes szülészki vizsgálat előtt és után kezeiket a vajúdo szobában tartott chlorvízzel addig mossák, míg a kéz sikamlós lesz.

A mosás elmulasztása a gyakorlati szülészeti tanfolyamról való kizárással lesz büntetve.“

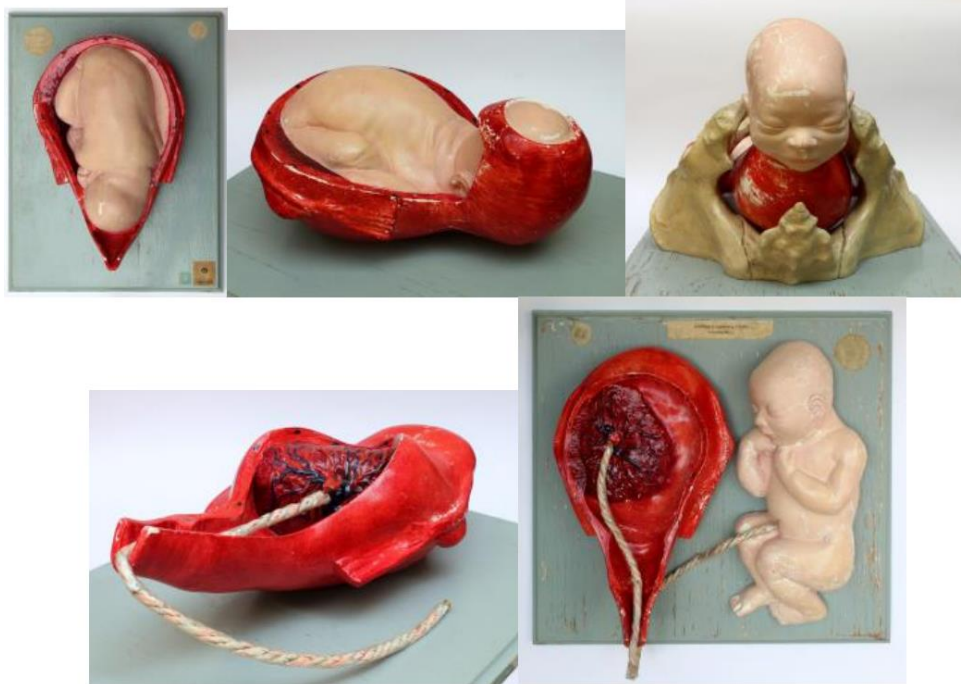

Terhes nőt ábrázoló tanbaba
(18. sz. vége)

Papírmasé anatómiai tanbabák

Szülészeti fantom - oktatási eszköz
Magyarország (19. század vége)

Bábaképzés Magyarországon

1. Nagyszében (1750-70. körül, 1809.)	I. német, román, később magyar
2. Nagyszombat (1770.) Buda (1771-84.) Pest (1784.-)	I. magyar, német, szlovák
3. Kolozsvár (1775.)	I. magyar, német, román
4. Pozsony (1873.)	magyar, német, szlovák
5. Nagyvárad (1873.)	II. és I. magyar, román
6. Szeged (1884.)	I. magyar, német
7. Ungvár (1890.)	II. magyar, ruszin
8. Kaposvár (1891.)	II. magyar
9. Pécs (1892.)	I. magyar, német, horvát
10. Debrecen (1896.)	I. magyar
11. Szekszárd (1897.)	II. magyar, német
12. Szombathely (1897.)	I. magyar, német
13. Miskolc (1900.)	II. magyar, szlovák
14. Nyitra (1900-1..?)	II. magyar, német, szlovák
15. Eperjes (1900.)	II. szlovák
16. Rimaszombat (1901.)	II. magyar, szlovák
17. Máramarossziget (1902.)	II. román, rutén
18. Temesvár (1902.?)	II. román, rutén
19. Győr (1903.)	II. magyar, német
20. Sopron (1903.)	II. magyar, német
21. Déva (1904.)	II. román
22. Dész (1904.)	II. román, magyar
23. Kassa (1904. ?)	II. magyar, szlovák
24. Marosvásárhely (1905.)	II. magyar, román

Bábaoklevél - 1924. június 18.

64 — 1923/24. szám.

Mi a Debreceni Tudományegyetemi Szülészeti-Nőgyógyászati Klinika igazgató-tanára és a vallás- és közoktatásügyi magyar kir. minisztertől kiküldött vizsgátlók jelen oklevelünkkel tudtára adjuk mindenkinek, akit illet, hogy tisztoságos

Papp Eszter néf., született: Karacs, 1896. lakik: Püspökladány

a Debreceni Tudományegyetemi Szülészeti-Nőgyógyászati Klinikán az 1923 — 1924. tanévi bábatanfolyamon át rendszeres elméleti és gyakorlati oktatásban részesült, előtűnik a folyó év és hó alatt volt nappján tanulmányára nézve szigorú vizsgálatot állott, gyakorlati ügyességéről is alapos próbát tett s így a bábamesterség gyakorlására képesnek és alkalmasnak bizonyult. Azért is a fentnevezett tisztoságos asszonyt tanult és dolgában járatos bábának elismerjük s miután ennek alapján a törvényszabta esküt tette, mi őt, a magyar kir. kormánytól reánk ruházott hatalomnál fogva, az esküjében tett fogadalom hí megőrzésének, valamint az illetékes utasítások és szabályrendeletek pontos követésének feltétele mellett a bábamesterség szabad gyakorlására ezennel feljogosítjuk. Ennek bizonyágául részére a Debreceni Bábaképző Intézet pecsétjével és sajátkezű aláírásunkkal megerősített jelen oklevelét kiadtuk.

Debrecen, 1924. évi június hó 18. nappján.

Dr. Karacs Ferenc
egyet. ny. i. tanár
mint a klinika igazgató tanára.

Néllár
egyet. ny. i. tanár,
az orvos-tudományi kar e. i. dékányja,
mint a vallás- és közoktatásügyi magyar minisztertől kiküldött vizsgátlók.

Thuróc
egyet. ny. i. tanár.

A baba sajátkezű aláírása:

Papp Eszter

A bába oklevele.

Mi a magyar királyi Bábaképző-intézetnek igazgató tanára és a vallás- és közoktatásügyi magyar királyi minisztertől kiküldött vizsgálók jelen oklevelünkkel tudtára adjuk mindenkinek, akit illet, hogy tisztességes

..... a magyar királyi Bábaképző-intézetben tanfolyamon át rendszeres elméleti és gyakorlati oktatásban részesült, előttünk a folyó év és hó alulírt napján tanultságára nézve szigorú vizsgálatot állott, gyakorlati ügyességéről is alapos próbát tett s így a *bábamesterség gyakorlására képesnek és alkalmasnak bizonyult*. Azért is a fentnevezett tisztességes asszonyt tanult és dolgában jártas bábának elismerjük s miután ennek alapján a törvényszabta esküt letette, mi őt, a magyar királyi kormánytól reánk ruházott hatalomnál fogva, az esküjében tett fogadalom hű megtartásának, valamint az illetékes utasítások és szabályrendeletek pontos követésének feltétele mellett a *bábamesterség szabad gyakorlására ezennel feljogosítjuk*.

Ennek bizonyosságául részére a magyar királyi Bábaképző-intézet pecsétjével és sajátkezű aláírásunkkal megerősített jelen oklevelet kiadtuk.

Kelt..... 19.. évi hó n.

..... igazgató-tanár.
A bába sajátkezű aláírása :

..... a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől kiküldött vizsgálók.

A bába oklevelének és esküjének szövege

A bába esküje:

Esküszöm és fogadom, hogy kötelességemnek minden szülésnél lelkiismeretesen meg fogok felelni s hogy minden mellétekintet nélkül járok el és senkinek szándékosan ártani nem fogok. Fogadom, hogy a reám bízott szülőket, gazdagot és szegényt egyaránt, bábai segítségben legjobb tehetségem szerint részesítem, azokat el nem hagyom és el nem hanyagolom és hogy mindenkor és mindenben, bábai utasításom értelmében, legjobb képességem szerint fogok eljárni.

Isten engem úgy segítjen !

Anno 1804. dik esztendőb. 17. dik Aprilisben a' Bábaságra hit
letételével kötelezte magát Szolga István Fsgé. Nagy Ersebeth,
a' következő Elöljárók előtt ugyanint. Öreg Pap Mihály
Nedvesi Ferencz, Mazalin Pál, Pap János, Horvath János, Biro
Kováts Josef, Földesi Ferencz, Curator Nagy Imre előtt.
Török Pál Pred.

n. b. Szolga István Fel. Nagy Ersebeth azon való bosszúságából
hogy valamely különös dolgában pártját nem fogták a'
Birák, hanem kárára igazságot szolgáltatának, le tette a'
bábaságot, és így Hit szegésbe esett. Török Pál Pred.
1807. d. 16. Junij.

Bába hitszegése

A hitszegéses bejegyzésről: (1804-1807, Dudar, ref.akv.)

Anno 1804. dik esztendőb. 17. dik Aprilisben a' Bábaságra hit letételével kötelezte magát Szolga István Fsgé. Nagy Ersebeth a' következő Elöljárók előtt ugyanint. Öreg Pap Mihály, Nedvesi Ferencz, Mazalin Pál, Pap János, Horvath János, Biro Kováts Josef, Földesi Ferencz, Curator Nagy Imre előtt. Török Pál Lel.

n. b. Szolga István Fel. Nagy Ersebeth azon való bosszúságából hogy valamely különös dolgában pártját nem fogták a' Birák, hanem kárára igazságot szolgáltatának, le tette a' bábaságot, és így Hit szegésbe esett. Török Pál Pred. 1807. d. 16. Junij.

Bábák összeírása 1772

†.

Prinzipali Civitate Agricensi
anno 1772.

Obstetrices Juratas ceperunt.

Nonina et Cognomina.	Etas	Religio.	Tempus Servitij
Anna Maria Klingerin.	Annor. 60.	Catholica	Sexuā 39. annis.
Elizabetha. Koblerin.	60.	Catholica.	27.
Anna Maria Eva Vassenyellerin.	48	Catholica.	8
Maria Mischlerin.	40.	Catholica.	5.
Catharina Tabosin	30.	Catholica.	2.
Mariana Braunerin.	47.	Catholica.	1.

Prinzip Agrici 19to Julij 1772
Primo Prochur Dandus
Jur. Franc. Citus Mon. 1772

MNL HML V.1.b.72. B XLIX 179. rsz.

Bábák összeírása 1785

Catalogus Obstetricum Agricensium Pro An. 1785.

Nomina & Cognomina	Etas	Religio	Etem ob servatō mō	Imprio loquor			Cōmuni	Vir legere		Albis		Alpino
				Am pari	Geni ni	Uero m Cau		Honori riek	Donu nica	1 ^o	2 ^o	
Margareta Beller	27	Cath	5 ^e	=	1	=	1	=	1	1	=	=
Eva Novak	50	Cath	4	=	1	=	1	=	1	1	=	=
Christina Marconi	38	Cath	6	1	1	=	1	1	1	=	1	=
Theresia Langhau	44	Cath	18 ^e	1	1	=	=	1	1	1	1	=
Josuea Fleischer	42.	Cath.	12	1	1	=	=	1	1	=	=	1
Anna Maria Beckhauer	40	Cath.	6	=	1	=	=	=	=	=	=	1
Magdalena Fauter	58	Cath	9	1	1	=	=	1	=	=	=	1
Theresia Storniu	40	Cath	1	1	1	=	=	1	=	=	=	1
Eva Fentl	45 ^e	Cath	1	1	=	=	=	=	=	=	=	1
Anna Linani	64	Cath	20	1	=	1	=	=	=	=	=	1
Anna Moesari	69	Cath	8	1	=	=	=	=	=	=	=	1
Posalia Camadi	56	Cath	10	1	=	=	=	=	=	=	=	1
Anna Maria Levenetz	40	Cath	2	=	1	=	=	=	=	=	=	1
Anna Mahianer	47	Cath	4	1	=	1	=	1	=	=	=	1

Agrici die 12ta Januarij 1785

Josephus Pipscher
Prinzip Agrici Solus Civis

MNL HML V.1.b.106. B LXX 19. rsz.

A bábák felszerelése

Bábatáska 1940 körül

Forrás: Lennestadt.de

Szülészeti műszerláda 1793-ból

Forrás: Deáky Zita - Krász Lilla: Minden dolgok kezdete, a születés kultúrtörténete Magyarországon (XVI-XX. század) Budapest, 2005

Átvételi elismervény bábafelszerelés átvételéről Budapest, 20. század eleje

Amerikai Vöröskereszt számu védőintézete. **Átvételi elismervény.** szám.

Alulírott elismerem, hogy az Amerikai Vöröskereszt tulajdonát képező... számú születési vándorlódát a lent következő leltár szerint — az Amerikai Vöröskereszt tulajdonjogának kifejezett elismerése mellett — hiány nélkül kölcsön, átvettem. Egyben kötelezem magam, hogy a kölcsönkapott vándorkészletet a kölcsönadó letelte után, azaz... év... hó... napján, a leltár szerint hiány nélkül, tisztán, kimosva a fenti védőintézetbe visszaszolgáltatom.

LELTÁR.

Sorszám	T á r g y	Érték	Sorszám	T á r g y	Érték	Sorszám	T á r g y	Érték	T á r g y	Érték
1	3 drb nagy vászonlepedő	✓	18	1 drb köldökolló	✓	35	1 üveg ecetsavas ezüstoldat	✓	Ezekből elhasználható a:	
2	2 " haránt vászonlepedő	✓	19	1 " fémkatheter	✓	36	1 drb szemecseppentő	✓	30 grm jódtinktúrából	
3	2 " törülköző (nagy)	✓	20	3 " gummikatheter	✓	37	250 grm vatta	✓	1 üveg szublimát-pasztillából	
4	3 " " (kicsi)	✓	21	1 " testhőmérő	✓	38	10 drb gaze-lap	✓	50 grm cinkkenőcsből	
5	2 " vászon női ing	✓	22	1 " fürdőhőmérő	✓	39	20 " steril golyós tampon (vazelinzsákban)	✓	250 " vattából	
6	2 " vászon párnahuzat	✓	23	1 " 3-literes zománccafék	✓	40	1 üveg szublimát-pasztilla	✓	10 " ecetsavas ezüstoldatból	
7	3 " vászon törülruha	✓	24	1 " zománc mosdótál	✓	41	1 " kal. hyperm. pasztilla	✓	20 drb golyóstamponból	
8	2 " köldökpólya	✓	25	1 " " kancsó	✓	42	1 " Ergotin	✓	10 " gaze-lapból	
9	2 " köldökszalag <i>2 forido</i>	✓	26	2 " " kis kerek tál	✓	43	1 " bórsav	✓	3 " szappanból	
10	1 " gummilepedő	✓	27	1 " " ágytál	✓	44	1 doboz hintőpor	✓	2 " köldökszalagból	
11	2 " vászon szennyeszsák	✓	28	1 " " tejszopócsésze	✓	45	1 üveg 20% sulfonaloldat	✓	1 üveg Ergotinből	
12	1 " vászon műszertekercs	✓	29	1 " irrigator gummicsővel	✓	46	1 drb papirus	✓	1 " kal. hyperm. pasztillából	
13	1 " szappantartó	✓	30	2 " üveg hüvelycső	✓	47	1 drb balvevő	✓	1 " bórsavból	
14	3 " szappan	✓	31	1 " " végbélcső	✓	48	1 drb gummi tömlő	✓	1 doboz hintőporból	
15	1 " körömmolló	✓	32	1 drb homokóra	✓	49	2 " kávéskanál	✓		
16	1 " körömráspoly	✓	33	30 grm jódtinktúra	✓	50	1 drb kím. cío	✓		
17	2 " körömkefe	✓	34	1 tégely cinkkenőcs	✓	51		✓		

szükség szerint!

Aláírás: _____
Lakás: _____-utca _____ sz.
tanuk. _____

Pályázat bábai állásra – 1928.

50. szám

SOMOGY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

641. oldal

4085—1928. szám.

Pályázati hirdelmény.

Somogyvármegye igali járásához tartozó Kapospula községben megüresedett községi bábai állásra ezennel pályázatot hirdetek. Az állás javadalmazása évi 300 pengő fizetés és a vármegyei szabályrendeletben megállapított szülészeti díjak.

A pályázati kérvények hozzám folyó évi december hó 31-én annál is inkább be-
küldendők, mert az elkésetten vagy kellően fel nem szerelt kérvényeket nem fogom
figyelembe venni.

A pályázati kérvényekhez csatolandók. bábaoklevél, erkölcsi bizonyítvány, egész-
ségi bizonyítvány és keresztlevél.

A választás idejét a pályázati kérvények beérkezése után fogom kitűzni.

Igal, 1928. december 4.

Sey, főszolgabíró.

9143—1928. kzg. szám.

Bábaoklevél kihirdetése

A közgyűlés végén két bába-oklevelet is kihirdettek.

— Mire annyi bába, — mondja valaki — mikor a közmondás is azt tartja, hogy sok bába közt elvész a gyermek.

— Igen ám, — szól rá egy másik — de a népszámlálás meg azt mutatja, hogy nem vész el, mert az elmúlt 10 év alatt is 6—7 ezerrel szaporodtunk. *Demeter.*

Forrás: [Szatmár és Vidéke, 1911 \(28. évfolyam, 1-52. szám\)1911-02-14 / 7. szám](#)

Ugy látszik, minden közgyűlésre esik egy bába-oklevél kihirdetése. A tegnapin is volt egy.

— Nem szeretem, hogy ezek a bábák úgy szaporodnak — mondja valaki.

— És miért nem? kérdi rá a szomszédja.

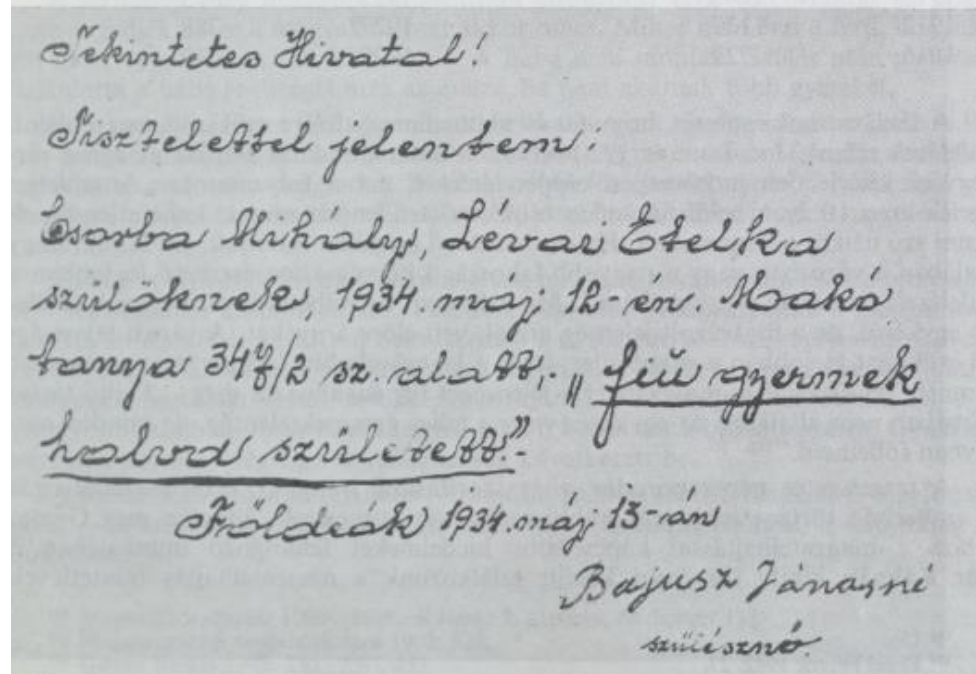
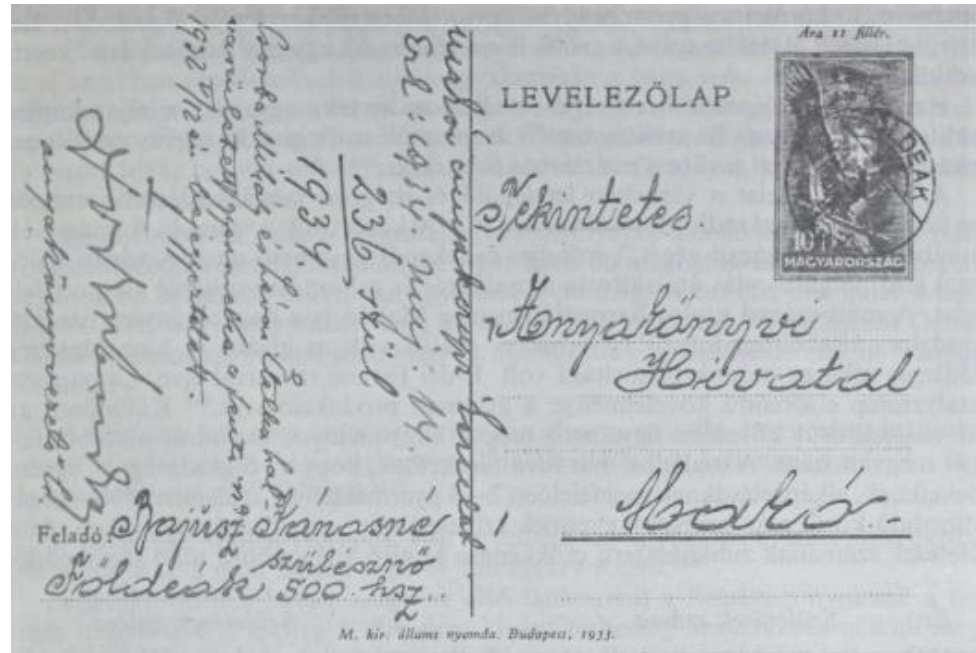
— Mert a közmondás úgy szól, hogy sok bába közt elvész a gyermek.

Demeter.

Forrás: [Szatmár és Vidéke, 1911 \(28. évfolyam, 1-52. szám\)1911-08-15 / 33. szám](#)

Tanyai bába jelentése halva született gyermekről

Forrás: [Markos Gyöngyi: Bábaság Makón. A Makói Múzeum Füzetei 61. \(Makó, 1988\) - Hungaricana](#)

Mi a szombathelyi magyar királyi Bábaképző-Intézetnek igazgató-tanára és a vallás- és közoktatásügyi magyar királyi minisztertől kiküldött vizsgálók jelen oklevelünkkel tudtára adjuk mindenkinek, akit illet, hogy tisztességes

özvegy Király Imréné született Virág Eszter

református vallású, aki szentgyölyösi-kelevesvölgyben és jelenkorban kecskeméti Szentkirályszabadján, Vasvári vármegyében született

a szombathelyi magyar királyi Bábaképző-Intézetben az 1921-1922 évi teljes tanfolyamon át rendszeres elméleti és gyakorlati oktatásban részesült, előttünk a folyó év és hó alulírt napján tanultságára nézve szigorú vizsgálatot állott, gyakorlati ügyességéről is alapos próbát tett, s így a bábamesterség gyakorlására képesnek és alkalmasnak bizonyult. Azért is a fentnevezett tisztességes asszonyt tanult és dolgában jártas bábának elismerjük s miután ennek alapján a törvényszabta esküt letette, mi őt, a magyar királyi kormánytól reánk ruházott hatalomnál fogva, az esküjében tett fogadalom há megtartásának, valamint az illetékes utasítások és szabályrendeletek pontos kötetésének feltétele mellett, a bábamesterség szabad gyakorlására ezennel feljogosítjuk. Ennek bizonyosságául részére a szombathelyi magyar királyi Bábaképző-Intézet pecsétjével és sajátkezű aláírásunkkal megerősített jelen oklevelet kiadtuk.

Szombathely, 1922 évi május hó 29. napján.

W. Kissman Árpád
igazgató-tanár.

Dr. Taruffegh Gusztáv

Dr. Hauer József
m. k. főnököse

mint a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől kiküldött vizsgálók.

A bába sajátkezű aláírása:

özvegy Király Imréné

TELEFON: JÓZSEF 45—99.

== SZÜLÉSEK ==
JEGYZŐKÖNYVE

:: kapható ::

HANGOS GÉZA

papír-, író- és rajzszert-
:: kereskedésében ::

BUDAPEST, IV. KALVIN-TÉR 5.

Ellenőrzési könyvecske

ö.év. Király Annéné szül.
Virág Ester okleveles bába részére.

Szentkirályszabadján
n.

Látta 1922 év június hó 24 n.

Dr. Votthé Vil
(hatóság! orvos.)

Járasi László orvos
Domprombén.

ö.év. Király Annéné
a bába utóirás

A hatósági vagy magánorvos ellenőrzési bejegyzése.

A vizsgálat ideje: év, hó, nap	A bába működéséről általában, annak tászkájáról és szülési jegyzőkönyvéről
1922. június, 2-án	Rendben Dr. Póthi István 16. vármegyei és tászkájáról járési közt. 0177.
1923 febr. 2.	rendben Dr. Póthi István
1924 május 17.	rendben Dr. Póthi István
1925 május 17.	rendben Dr. Póthi István
1926 május 17.	rendben Dr. Póthi István
1927 május 17.	rendben Dr. Póthi István
1928 május 17.	rendben Dr. Póthi István
1929 május 17.	rendben Dr. Póthi István
1930 május 17.	rendben Dr. Póthi István

A sublimát-lepénykék ellenőrzése.

A rendelvény kelete: év, hó, nap	A lepénykék száma és sublimát tartalma (1 vagy 1/2 gr.)	A hatósági orvos aláírása	A gyógyszerész aláírása dátummal
1922. június 2-án	10 db 1/2 gr. tartal.	Dr. Póthi István	Dr. Póthi István 1922. június 2.
1924 május 17.	10 db 1/2 gr. tartal.	Dr. Póthi István	Dr. Póthi István 1924. május 17.
1928 május 17.	10 db 1/2 gr. tartal.	Dr. Póthi István	Dr. Póthi István 1928. május 17.

(Tekintettel arra, hogy a magyar gyógyszerkönyvben előírt sublimát-lepénykék 1 gramm sublimátot tartalmaznak s a Magyar Bába-könyvben és a 95.000/902. számú belügyministeri rendeletben és utasításban 1/2 grammos sublimátot tartalmazó lepénykékről van szó, ez utóbbiak az orvos által magisztrálter rendelendők.)

Kivonat

a m. kir. belügyministernek a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg kiadott 1902. évi 95.000. számú rendeletéből.

1. §. A bába működésének ellenőrzése a közhivatalban levő és a magánorvosok kötelessége, illetőleg joga.

2. §. A rendelet 2. §-ában felsorolt eszközöket köteles a bába erős, fehér vászonzsákocskába vagy ugyanilyen farsolyba göngyölve, zárható fémtokban vagy táskában tiszta állapotban készen és jó karban tartani és arra a célra és azon a módon alkalmazni, amint arra nézve oktatást nyert.

A táskájában készenlétkben tartandó sublimát-lepénykéket, amelyeket egyenkint fekete papirosba göngyölve, s halálfejjel jelezve kapja a bába, a hatósági orvos rendelvényei alapján szerzi be szükség szerint a gyógyszerútból. A hatósági orvos rendelésekor egyúttal bejegyzi a bába ellenőrzési könyvecskéjébe a rendelés napját és a sublimátlepénykéek számát s aláírja nevét; a gyógyszerész pedig az ellenőrzési könyvecskében neve aláírásával és a kelet fellüntetésével igazolja a kiszolgáltatást.

Ezt az ellenőrzési könyvecskét köteles a bába a hatóságnak ép úgy, mint a magánorvosoknak is kívánatra bármikor megmutatni.

13. §. A szülési jegyzőkönyvet tartozik a hatósági, sőt a magánorvosnak is kívánatra megmutatni.

SZÜLÉSEK JEGYZŐKÖNYVE

VEZETTE

Dr. Király Auróra n. Virág
okl. bába

Dr. J. J. J. J. n.

Veszprém megye.

ÁRA KORONA.

KIADÓTULAJDONOS:

HANGOS GÉZA, PAPIR-, IRÓ- ÉS RAJZSZERKERESKEDŐ
BUDAPEST, IV., KÁLVIN-TÉR 5. — TELEFON: JÓZSEF 45-99.

Utánnyomás tilos.

Szülések

Folyó szám	A szülés éve, napja, órája	A szülő neve, kora, állapota, lakása	Hányadszor szülő?	A magzat fekvése születéskor (koponya-, arc-, far-, lábtartás, keresztfekvés)	A magzat neme, neve, hosszúsága	Élve vagy halva született-e?
A „Szülések jegyzőkönyve” mintája.	1911. február 20. d. e. 7 óra	Szeles Pálné Nagy Teréz 29 éves asztalos neje Szeged Korona-utca 5. sz.	6	első koponya- tartás	fiú István 51 ctm.	élve
	1911. február 25. d. u. 3 óra	Bozó Erzsébet 19 éves hajadon Szeged Fodor-utca 9. szám.	1	második koponya- tartás	leány Mária 41 ctm.	élve
	1 1922 Január 2. Deletől 15 óra	Bavona Annai Koponyai Klára v. H. Károlyfalva Dr. Sándor Szentkirályszabad	4	első koponya- tartás	leány Hóna Margit	élve

Jegyzőkönyve.

Érett, kora, éretlen-e a magzat?	Hány sublimátlapénnyel lett elhasználva?	A szülés alatt volt-e rendellenesség és milyen?	Az anya egészséges maradt-e a gyermekágyban, bétég volt-e, meghalt-e, mikor halt meg?	A gyermek egészséges maradt-e 8-10 napig? meghalt? mikor?	Egyéb megjegyzések Az orvos megjegyzései
kora	6	—	egészséges	meghalt február 27-én	Az újszülött veleszületett gyöngeség következtében halt meg. Dr. Kiss halottikém.
érett	3	rángató görcsök	egészséges	egészséges	A rángató görcsök miatt fogóval fejeztem be a szülést. — Szülés után nem jelentkezett több görcs. Anyja és gyermek egészsége maradtak. 1911. III. 10. Dr. Barna.
érett	1/1 n	nem	egészséges	egészséges	

Pilisszentiván bábái

Maresch Józsefné Pernitz Teréz (1869-1940)

Neubrandt Péterné Maresch Mária (1892-1950)

Tuschek Mártonné
Keszler Katalin (1905-1971)

Laczkó Jánosné
Metzger Mária (1917-2011)

Állami Gáborképzőintézet - Isépléte.

Pécs.

Köszönöm a figyelmet!

zso.konya@gmail.com

Neueröffnete
Hebammen-
Schul /
 Oder
 Nutzliche Unterweisung Christli-
 cher Hebammen und Wehmüttern / wie solche sich
 vor / in und nach der Geburt / bey Schwangern und Gebähren-
 den / auch sonst gebrechlichen Frauen zu
 verhalten haben.
 Nebst einem ausführlichem Verichte /
 Wie todte Kinder / so in Mutterleib abgestanden / ohne
 Gefahr aufzuzeihen.
 Mit vielen dienlichen Observationibus, aus gewisser eigenthümlichen
 pract und Erfahrung erläutert
 and
 Mit unterschiedlichen schönen Kupffern gezieret.
 Anfangs auf vieler Begehren in Druck gegeben
 Von
 Christoph Völtern / Hoch- Fürstl. Durchl.
 zu Würtemberg Leib- Chirurgus.
 Anhero aber von neuem mit Fleiß übersehen / an
 vielen Orten verbessert / besonders mit einem sehr nützlichen Anhang /
 den der Hebammen Beruf und Stand / wie nicht weniger mit einigen
 bey der gleichen Fällen nöthigen Gebethern vermehret / und zum
 dritten mal in Druck verfertiget.
 STUTTGART /
 In Verlegung Johann Benedict Meßler / 1722.
 / Schönk.

[Völter, Christoph: Neueröffnete Hebammen-Schul, Oder Nutzliche Unterweisung Christlicher Hebammen und Wehmüttern, wie solche sich vor, in und nach der Geburt, bey Schwangern und Gebährenden, auch sonst gebrechlichen Frauen zu verhalten haben](#)

Der Frauen

Rosergarten

Je nachgendē ding/machē ein leicht ring geburt
Die frau die geberē soll/die soll nider sitzen/od er
an rucken ligen/als oben davon gesagt ist/nach
einer yeden frauen gewonheit. Vnd ist es im winter/od
sust kalt/so sol man die stuben oder kamer warm machen
Ist es aber im sūmer oder sust heiß/so sol mā sie erlüffte
vnd erweygen/da mit das der frauē nitt zū heiß werd od
vnmechtig. Item man sol auch die frau niesen machen
als obstat mit nießwartzel/oder mit gestossen pfeffer/oder
andrem puluer so niesen macht/Vñ sol sie setze vff einē
banck/oder stūl wie obstat im vierdē capitel/Vnd sol die
frau iren arthem zwingen/tringē/heben/vnd vnder sich
trucken. Wer man sol der frauen seiten nōten trengē vñ
vnder sich truckē. Vnd soll die hebam fleissig sein an der
arbeit/vnd nit ablassen/sonder sie soll on vnderlass in die
gemācht vñ bermüter d frauē brauchē/ōll vñ schmaltz
die da glatt machen/Also man soll nemen entenschmaltz
oder wyß gilgen/ōll/dar vnder sol man thun/zwey gerste
kōner schwer safran/vnnd ein gersten korn schwer bysē
das alles vnder einander gemyst die frau damit salben.
Vnd hilffte solichs nit/so soll man der frauē zūhilff kom
men/mit rauch zū den gemechten/mit myrra vnd gal
banū vnd mit bibergeil/die alle/sol man zūsamē machē
mit kü gallē/Des dings alles vor zūsamē gemacht/nym
ein quintlin schwer/vñ lege es vff ein glütelin/vñ laß den
rauch vnden zū der frauen gon. Item ein anders/man
soll nemen gelen schwebel/myrra/rōry da mit man rhot
ferwet/galbanū/oppoponacū/gemengt vndereinander
mit kü gallen/vnd mit solichē rauch/soll die frau zū den
gemāchtē gereucht werde/fürdert die geburt. Item mer
berauch ir gemācht mit raubē mist/ist ir auch vast güt.
Item berauch ir gemācht mit oppoponacū/vñ mit ha